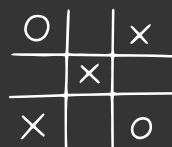
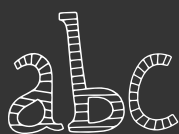
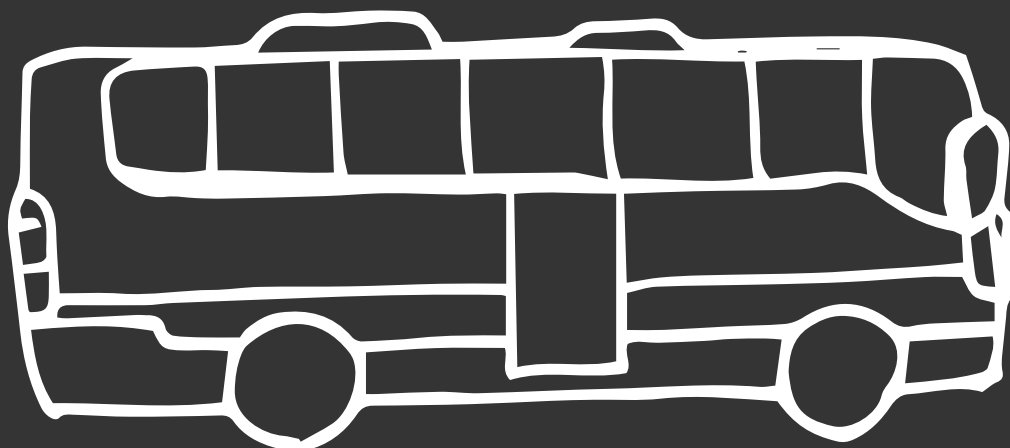

Liikutaan Linkillä!

Kestävän liikkumisen
draamapaja ja sanataidetunti
1-2 -luokkalaisille

Jyväskylän seudun joukkoliikenne

Liikutaan Linkillä!

Heippa opettaja!

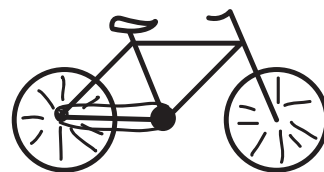
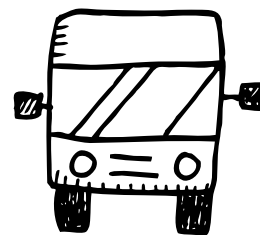
Me ihmiset liikumme paljon arjessa. Koulunkäynti, työt, harrastukset, ruokaostokset ja muu arjen hulina liikuttaa meitä päivittäin. Vauhdikkaimpina päivinä jopa lukuisia kertoja! Sillä, millä ja miten liikumme, on iso merkitys.

Liikenne on merkittävä ilmaston lämpenemistä aiheuttavien kasvihuonekaasujen lähde. Liikkumisessa on kuitenkin helppoa vähentää omalta osaltaan kasvihuonekaasupäästöjä suosimalla kestävästi liikuttamista. Ensisijaisia kestävästi liikuttamisen kulkutapoja ovat kävely, pyöräily ja joukkoliikenne. Nämä kestävästi liikuttamis- muodot lisäävät myös hyvinvointia ja terveyttä sekä ovat usein edullisia.

Lapsille kävely ja pyöräily ovat ensisijaisia ja luontaisia kulkutapoja. Pidemmällä matkoilla on hyvä opetella joukkoliikenteen käyttöä, jotta se vanhemmitenkin muodostuu luonnolliseksi osaksi omaa arjen liikuttamista.

Kaikille 7–17-vuotiaille lapsille ja nuorille suositellaan monipuolista, reipasta ja rasittavaa liikuttamista vähintään tunti päivässä yksilölle sopivalla tavalla, ikä toki huomioiden. Liikkumalla arkiset matkat kävellen, pyöräillen tai joukkoliikenteellä terveyssuositukset täyttyvät kuin huomaamatta ja samalla ympäristömmekin kiittää!

Kannustetaan siis yhdessä lapsia loikkaamaan Linkkiin ja liikkeelle!

Liikutaan Linkillä! -tuntien teema

Tuntien teemana on kestävä liikuttaminen ja sen merkitys. Tunneilla käsitellään monipuolisesti kestävästi liikuttamista, kuten joukkoliikenteen käyttämistä, kävelyä ja pyöräilyä. Tunneilla käsitellään myös liikennekasvatusta, -turvallisuutta ja hyviä käytöstapoja. Tunnit toimivat myös Bussiloikka kouluun – oppituntin jälkityöskentelymenetelmänä. Tunnit voi toteuttaa myös itsenäisinä oppitunteina.

Kestävän liikkumisen draamapaja

Kohderyhmä 1-2 luokkalaiset
Kesto 45 min

Mitä on draama ja miten sitä voi hyödyntää opetuksessa?

Alakoulun pienimpien lasten opetuksessa draamatoiminta on lasta ympäröivän todellisuuden tutkimista lapselle ominaisen leikkilisen oppimisen keinoin. Draaman avulla opitaan itseilmaisua, vuorovaikutustaitoja, empatiaa, heittäytymistä ja yhteistyötaitoja. Samalla kasvaa ymmärrys itsestä ja ympäröivästä maailmasta.

1-2 -luokilla tutustutaan helppoihin draamatyötapoihin, joita integroidaan erityisesti kirjallisuuden opetukseen ja ajankohtaisiin aiheisiin. Pienten lasten kanssa helppoja työtapoja ovat esim. still-kuvat ja roolileikit.

Heittäydy rohkeasti mukaan ja anna draaman kuljettaa! Jokaisen ryhmän draamatunti on erilainen, tekijöidensä näköinen.

Draamatunnin rakenne

1. Draamatuokion alussa

- tehdään tilaa työskentelylle
- valmistaudutaan tekemiseen istumalla piirissä ja avaamalla tunnin aihetta ja rakennetta
- tehdään draamasopimus
- lämmitellään toiminnallisesti
- luodaan turvallinen ilmapiiri

2. Työskentelyvaihe

Työskentelyvaiheessa syvennyttään teemaan erilaisten draaman työskentelytapojen avulla.

3. Lopetus

Draamatuokion lopussa palataan istumapiiriin ja keskustellaan kokemuksesta ja käsitellystä teemasta.

Draamatuokiota ohjattaessa on hyvä muistaa:

Ilmapiiri

Luottamuksellinen ja turvallinen ilmapiiri on draamatyöskentelyn onnistumisen kannalta tärkeää. Ole innostava ja ole läsnä.

Tahti ja jännite

Tunnustele, kauanko yksittäistä harjoitusta kannattaa tehdä. Jos vauhti on liian nopea, työskentelystä ei ehdi saada tarpeeksi irti, toisaalta liian pitkään samaa harjoitusta tehdessä katoaa tekemisen jännite.

Leikillisuus

Draamakasvatuksessa puhutaan vakavasta leikillisyydestä. Sillä tarkoitetaan sitä, että taide voidaan nähdä leikkinä, jonka tarkoitus on täyttää totta.

Keskeneräisyyden arvostaminen

Draamatyöskentelyssä prosessi on tärkeämpi kuin lopputuote. Valmistaa ei tule koskaan.

Joustavuus

Kuuntele tilannetta. Draamatunnilla ei tarvitse ehtiä ohjaamaan kaikkea suunniteltua. Tavoitteisiin pääsee monilla tavoilla.

Kysyminen

Ohjaa keskustelua kysymällä, kyseenalaistamalla ja tarjoamalla vaihtoehtoisia ratkaisuja. Opettajan tehtävänä ei ole antaa valmiita "oikeita" vastauksia.

Oppijälähtöisyys ja yhdessä tutkiminen

Draamaprosessi on aina ainutlaatuinen ja yhteinen kokemus.

Opetettava aine

Tämä draamapaja soveltuu toteutettavaksi esimerkiksi äidinkielen ja ympäristöopin tunneille sekä liikuntatunnille.

Tavoitteet

Tunnin tavoitteena on laittaa lapsia pohtimaan ja oivaltamaan kestävän liikkumisen muotoja ja merkitystä sekä rohkaista käyttämään joukkoliikennettä liikkumis-
muotona. Tavoitteena on avata kestävän liikkumisen hyötyä ja merkitystä sekä vaikuttaa positiivisesti kestävän liikkumisen asenteisiin. Tunnilla halutaan myös kannustaa mielikuvituksen käyttöön ja luovuuteen sekä vahvistaa vuorovaikutustaitoja.

Vaadittavat puitteet ja tarvikkeet

Tunnin toteutukseen tarvitaan tilaa liikkumista varten. Tilaksi soveltuu ulkotila tai sali. Lisäksi tarvitaan kartioita tms. paikkojen merkitsemistä varten.

Huomaathan, että draamallisessa toiminnassa tila ei ole tärkeä vaan se, kuinka ohjaaja sitä käyttää. Tärkeintä on, että tilaa toiminnalle riittävästi käytössä. Kun tila järjestellään yhdessä ja rajoista sovitaan yhteistuumin, ajetaan myös draamatyöskentelyn keskeistä teemaa eli toimitaan yhdessä tehden ja oppien.

Draamapajan kulku

Aloitus 5-10 min

Kerrotaan lapsille tunnin teema.

Mietitään yhdessä mm. seuraavia asioita:

- Mitä on kestävä liikkuminen
- Mistä tietää, että kyseessä on kestävä liikkuminen
- Mitkä ovat kestävän liikkumisen tapoja ja mitkä eivät ole
- Miksi valita kestävä liikkuminen

Draamasopimus

Sovitaan yhdessä säännöt tekemiselle.

- Draama perustuu aina vapaaehtoisuuteen, ketään ei voi pakottaa
- Draamassa ei ole oikeata tai väärää tapaa tehdä
- Kunnioitetaan toisen tekemistä
- Kuunnellaan toisia
- Kannustetaan toisia

Liikennerruuhka 5-10 min

Liikennerruuhka on lämmittelyleikki, jonka tavoitteena on virittäytyminen aiheeseen. Luodaan rento ilmapiiri työskentelyyn, poistetaan jännitystä. Tavoitteena on myös vahvistaa mielikuvaa siitä, mitkä ovat kestävän liikkumisen tapoja.

Liikkumistapoja esim.

- Kävely
- Pyöräily
- Linja-auto
- Kimppakyydit autolla
- Juna
- Potkulaudat

Leikitään kuten hedelmäsalaatti-leikkiä, mutta hedelmien sijaan leikitään kulkuneuvoilla.

Asetutaan ringiin. Ohjaaja jakaa osallistujille kulkuneuvon esim. kävely, pyöräily, linja-auto. Yksi leikkijä on keskellä. Keskellä olija huutaa jonkun edellä mainituista kulkuneuvoista esim. pyöräily, jolloin pyöräilijät vaihtavat paikkaa ja keskellä olija yrittää päästä tyhjälle paikalle. Se, joka jää ilman paikkaa, jää keskelle huutamaan. Jos huudetaan liikennerruuhka, kaikki vaihtavat paikkaa.

Liikennerruuhka-leikin jälkeen voidaan pohtia yhdessä, miltä ruuhka tuntuu, mistä ruuhka muodostuu ja miten sitä voitaisiin ehkäistä. Esimerkiksi linja-auto on hyvä liikkumisväline, kun yhteen linja-autoon mahtuu monta matkustajaa. Pyöräily ja kävely vievät vain vähän tilaa ja niistä ei synny paljon ääntä.

Liikutaan Linkillä 15-20 min

Linja-autoleikki, jossa käydään läpi linja-autolla liikkumisen perusasiat, kuten

- Käyttäytyminen pysäkillä, linja-auton pysäyttäminen
- Tervehtiminen ja matkan maksaminen
- Yleinen käyttäytyminen linja-autossa, paikan antaminen, kiinni pitäminen jne
- Matkasta kiittäminen ja linja-autosta poistuminen
- Pysäkillä poistuminen

1. Kartioilla tms. merkataan paikkoja, jotka toimivat linja-autopysäkkeinä. Päätetään yhdessä lasten kanssa, mitä pysäkkejä ne ovat. Ne voivat olla esimerkiksi kaupan, kirjaston, koulun, päiväkodin, liikuntahallin tai muiden oppilaille tuttujen paikkojen pysäkkejä.

2. Lapset valitsevat itselleen oman pysäkin ja päättävät, mistä ja minne haluavat kulkea bussilla.

3. Opettaja tai yksi leikkijä on linja-autokuski ja lähtee ajamaan bussireittiä. Muut leikkijät ovat matkustajia, jotka seisovat pysäkeillä eri puolilla salia. Kun bussikuski lähestyy, he näyttävät kädellä pysähtymismerkkin. Bussi pysähtyy ja matkustajat nousevat kyytiin eli asettuvat bussikuskin taakse jonoon pitäen käsillä kiinni edelle olevan hartioista. Näin bussi jatkaa matkaa rauhallisesti seuraavien matkustajien luokse. Kun bussi lähestyy leikkijän valitsemaa pysäkkiä, leikkijät voivat sanoa ”plim plom” pysähdysmerkin, jolloin bussi pysähtyy ja päästää matkustajat ulos. Lopuksi päätetään matkustuskohde, jonne matkustetaan yhdessä.

Hetki linja-automatkalla 5-10 min

Still-kuvatyöskentely on mielikuvaharjoitus, jossa korostuvat keskittyminen, mielikuvituksen käyttö ja vuorovaikutus toisten kanssa.

Opettajan ohjeesta otetaan pari ja muodostetaan kehoilla still-kuva erilaisista hetkistä linja-automatkalla. Still-kuvilla voi kuvata esimerkiksi hetkiä linja-autopysäkillä, linja-autoon nousemista, maksamista, kyydissä olemista tai poistumista linja-autosta.

Lopuksi käydään läpi kuvat ja kerrotaan, mitä kuvat esittivät.

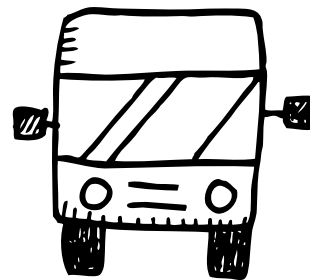
Leikin lopuksi pohditaan yhdessä linja-autossa matkustamista. Onko se helppoa vai vaikeaa, mukavaa vai ikävää jne. Lisäksi voidaan jakaa omia kokemuksia linja-autolla matkustamisesta.

Peukutus ja loppukeskustelu 5 min

Peukutuksen ja loppukeskustelun tarkoitus on antaa lapsille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä tekemisestä ja kerrata tunnilla opittuja asioita.

Toiminta lopetetaan piiriin. Kysytään lapsilta, mitä mieltä he ovat tekemisestä. Lapset näyttävät peukalolla ylös, alas tai sivulle sen mukaan, millainen kokemus heillä oli.

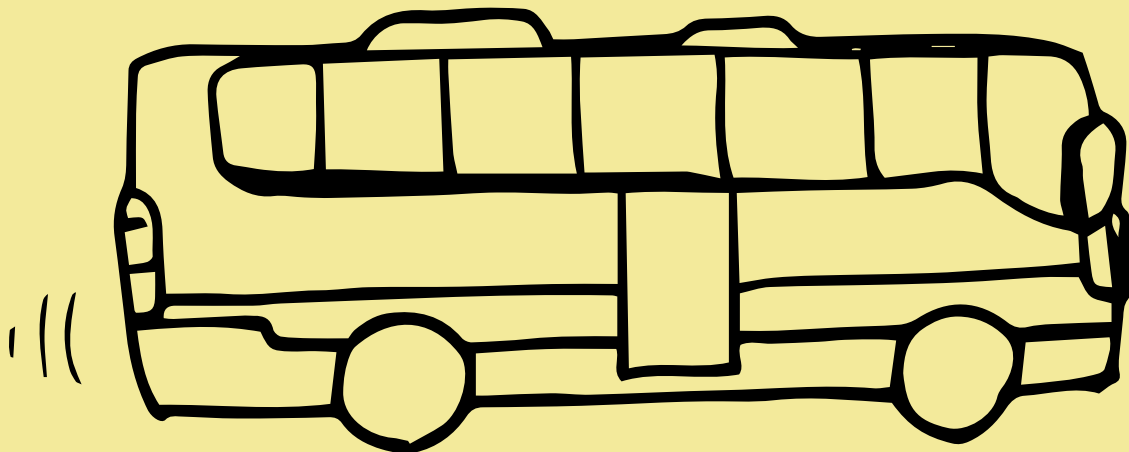
Jokainen myös miettii itsekseen, mikä jäi parhaiten mieleen kestävästä liikkumisesta ja yhdessä keskustellaan aiheesta.

Vinkkejä hyvään linja-autmatkaan

- Pysäkillä käyttäydytään rauhallisesti
- Linja-auton perään ei saa ryntäillä, jos on myöhässä
- Noustessasi linja-autoon tervehdi kuljettajaa ja maksa matka. Matkan voi maksaa mm. käteisellä, lähimaksulla, mobiilisovelluksella ja Waltti-kortilla
- Päästä pienet lapset, odottavat äidit ja vanhukset ensin istumaan
- Jos jäät seisomaan, pidä kiinni tangosta, ettet kaadu linja-auton jarrutuksissa
- Juttele rauhallisesti linja-autossa, ethän huuda
- Paina pysäytysnappia hyvissä ajoin ennen omaa pysäkkiäsi
- Kun astut ulos linja-autosta, varmista ettei ohi aja polkupyörä tai lenkkeilijä
- Ylitä tie tai katu vasta, kun linja-auto on lähtenyt pysäkiltä
- Pysähtyneiden autojen välistä ei saa koskaan lähteä ylittämään tietä

Lähteet:

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/draaman-opettamisesta>

https://www.motiva.fi/ratkaisut/kestava_liikenne_ja_liikkuminen

POPS2016-tukimateriaali

(Åkerblad, E.)

Kestävän liikkumisen sanataidepaja

Kohderyhmä 1-2 luokkalaiset
Kesto 45 min

Mitä on sanataide ja miten sitä voi hyödyntää opetuksessa?

Sanataide on monipuolinen taiteenmuoto, jossa oppija ilmaisee itseään kirjoittaen, lukien, piirtäen, kuunnellen tai kehollisesti. Sanataiteen tavoitteena on rohkaista jokaista löytämään oma tapansa ilmaista itseään.

Joukkoliikenteen ja kestävän liikkumisen teemojen käsittely sanataiteen keinoin on osa ilmastokasvatusta, jossa konkreettisin esimerkein ja tehtävin tuetaan oppilaiden luontosuhteen kehittymistä kestäväan suuntaan.

Sanataidetunnin kulku

Tarvikkeet

Oppituntia varten tarvitset valmiit kuvat erilaisista kulkuneuvoista (ks. liitteet). Tulosta lisäksi jokaiselle oppilaalle oma henkilökorttipohja A4-kokoisena. Lisäksi oppilaat tarvitsevat lyijykynän sekä värikynät.

Bussiloikka-jumppa 5-10 min.

Aloitetaan tunti muistelemalla Bussiloikka kouluun! -esitystä. Opettaja keksii väittämiä linja-autolla matkustamisesta sekä kestävästä liikkumisesta ja yhdistää tähän liikkeen.

Esimerkiksi

- Kaikki, joiden mielestä linja-auton kuljettajalta voi kysyä neuvoa tarvittaessa, tekevät haarahyppyjä.
- Kaikki, joiden mielestä linja-auto pysäytetään nappia painamalla, juoksevat paikallaan.
- Kaikki, joiden mielestä linja-autossa ei saa roskata, pyörivät ympäri.
- Kaikki, joiden mielestä linja-autoon mahtuu kerralla paljon matkustajia, menevät kolme kertaa kyykyyn.
- Kaikki, joiden mielestä polkupyörä on päästöttömämpi kulkuneuvo kuin henkilöauto, pomppivat yhdellä jalalla.

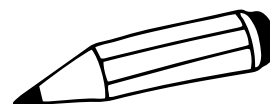
Voit keksiä itse lisää väittämiä ja liikkeitä.

Laaditaan henkilökortti omalle kulkuneuvolle 30-35 min.

Mietitään lasten kanssa yhdessä alla olevia asioita. Voit hyödyntää valmiita kulkuneuvojen kuvia keskustelun tukena kiinnittämällä ne esimerkiksi taululle.

- Mitä on kestävä liikkuminen?
- Mistä tietää, että kyseessä on kestävä liikkuminen?
- Mitkä ovat kestävä liikkumisen tapoja ja mitkä eivät ole?
- Miksi valita kestävä liikkuminen?

Seuraavalla sivulla on valmis henkilökorttitehtävä. Jokainen lapsi voi itse keksiä, mille kulkuneuvolle haluaa tehdä henkilökortin. Kulkuneuvo voi olla polkupyörä, bussi, juna tai potkulauta tai lapset voivat keksiä itse oman, kestävä mielikuvituskulkuneuvon. Herätelkää ennen tehtävän aloittamista keskustelemalla mm. kortin yläkulmasta löytyvistä kysymyksistä. Lopuksi jokainen voi esitellä oman kulkuneuvonsa.

Kulkuneuvon henkilökortti

Kuvittele mielessäsi valitsemasi olemassaoleva tai itse keksimäsi kestävä mielikuvituskulkuneuvo.

Ajattele:

- Miltä kulkuneuvosi näyttää?
- Miltä kulkuneuvosi tuntuu?
- Minkälainen ilme sillä on?
- Mikä on sen lempiharrastus?
- Mikä on sen lempiruoka?
- Millaisessa paikassa se asuu?
- Millaisia ystäviä sillä on?

Piirrä kulkuneuvosi ja täytä sen henkilökortin tiedot.

Nimi Lalli Linjuri

Ikä 7

Ulkonäkö Virtaviivainen ja vihreä

Asuinpaikka Jyväskylä

Luonne Rauhallinen, ystävällinen

Erikoistaidot Osaan kumartua vastaanottamaan rattaat

Suurin haave elämässä Kyyditä Teräsmies supersankarien kokoukseen

Pahin pelko Että olisin tarpeeton eivätkä ihmiset matkustaisi kyydissäni

Nimi _____

Ikä _____

Asuinpaikka _____

Ulkonäkö _____

Luonne _____

Erikoistaidot _____

Suurin haave elämässä _____

Pahin pelko _____

